

Morfologická variantnosť tvarotvorného základu neutier v genitíve plurálu

Eva Kvantíková

Inštitút slovakistiky, všeobecnej jazykovedy a masmediálnych štúdií (študentka),
Filozofická fakulta, Prešovská univerzita, Prešov

Problematika morfolologickej variantnosti tvarotvorného základu neutier v Gpl má v súčasnosti (treba povedať, že mala aj v minulosti) pozíciu na periférii záujmu jazykovedcov a ich lingvistických výskumov. Z toho vyplýva nízka frekvencia výskytu tejto problematiky v odbornej literatúre a v lingvistických časopisoch. Ak sa však daný problémový okruh v jazykovedných prácach a v periodikách objavil, nie vždy bol v dostatočnej miere spracovaný a tematicky vyčerpaný, čo možno súvisí na jednej strane s nízkou mierou „atraktívnosti“ danej problematiky, a teda na druhej strane so zvýšenou pozornosťou presunutou práve na maskulína a feminína. Zrejme je to spôsobené aj tým, že neutrá sa konštituovali ako posledný slovný druh (až po maskulínach a feminínach) a ich paradigma predstavuje syntézu maskulín (singulár) a feminín (plurál). Ďalším možným dôvodom ich obmedzenej odbornej reflexie môže byť nízky výskyt podstatných mien stredného rodu v slovenskom jazyku (opäť v komparácii s mužskými a ženskými podstatnými menami).

Nedá sa však tvrdiť, že variantnosti tvarotvorného základu v Gpl sa pozornosť nevenovala a nevenuje. Daná problematika je teoreticky spracovaná v Morfológii slovenského jazyka (1966, s. 117; ďalej MSJ), ktorá hovorí: „*Popri tvaroch s vkladným e podľa rytmického zákona sú však aj tvary s vkladným ie bez uplatnenia rytmického zákona; napr.: číslo – čísel/čísiel, krídlo – krídel/krídiel, pásmo – pásem/pásiem.*“ Táto otázka našla svoj odraz aj v základných kodifikačných príručkách (*Pravidlá slovenského pravopisu, Krátky slovník slovenského jazyka*), ktoré používateľovi jazyka poskytujú pohľad na už kodifikované tvary predmetných substantív a dávajú mu akýsi „návod“, ako správne postupovať v prípade neistoty týkajúcej sa variantnosti tvarotvorného základu (vybraných) neutier v Gpl. Avšak spomínané publikácie (MSJ bola vydaná v roku 1966, KSSJ je z roku 2003, najnovšie PSP sú z roku 2000) nie vždy odrážajú aktuálny stav v jazykovej oblasti. Preto sa domnievame, že spomínané kodifikačné príručky už nie sú schopné plniť základnú požiadavku aktuálnosti a opory v konkrétnej jazykovej situácii.¹

¹ Ak aj v čase svojho vzniku spomínané publikácie odrážali reálnu jazykovú situáciu, v súčasnosti aktuálne informácie neposkytujú. Navyše, zo získaných percentuálnych výsledkov a s prihliadnutím na nové tendencie v stanovovaní druhu deklinácie (porov. Ološtiak – Gianitsová-Ološtiaková, 2007, s. 27) sa nám zdá, že poradie koncoviek v gramatickej charakteristike daného substantíva by malo mať smerodajnú funkciu a v konečnom dôsledku sa aj odraziť v jeho konkrétnej, ústnej či písomnej, realizácii (pozri napr. substantíva *pásmo, sídlo*, pri ktorých je častejšie využívaný vkladný diftong). V kontexte tohto príspevku sa od kodifikácie výrazne odlišuje neutrum *plátno*, pri ktorom všetky skúmané parametre vykazovali výraznú preferenciu

Na základe spomínaných faktov sa nám zdá, že adekvátne spracovanie problematiky variantnosti tvarotvorného základu neutier v Gpl v slovenskej lingvistike absentuje. Článok je preto zameraný práve na neutrá a jeho primárnym cieľom je na základe sociolingvistického výskumu² poskytnúť pohľad na najnovšie tendencie v oblasti skloňovania neutier v Gpl a poukázať na prístup používateľov jazyka k neutralizácii kvantity. Našu pozornosť sme zamerali na dva demografické parametre, a to na kategóriu veku a regiónu. Pri koncipovaní príspevku sme sledovali osem substantív stredného rodu: *sídlo, číslo, písmo, krídlo, pásmo, plátno, vlákno a kúzlo*.

V monografii Nový deklináčny systém slovenských substantív (Sokolová, 2007) sa spomínané neutrá zaraďujú do XII. triedy, pričom vzhľadom na ich morfológickú charakteristiku (tvarotvorný základ zakončený na dlhú slabiku) je pre nás relevantný podzvor *miesto*. Dané substantíva boli jednotlivo konfrontované s platnými kodifikačnými príručkami (KSSJ, PSP), v ktorých boli všetky tieto neutrá uvádzané ako dvojtvary s vkladnými vokálmi *e/ie – sídel/sídiel, čísel/čísiel, písem/písiem, krídel/krídiel, pásem/pásiem, pláten/plátien, vláken/vlákiem, kúzel/kúziel*.

Sídel/sídiel

Prvým skúmaným slovom bolo substantívum *sídlo*. Pri tomto podstatnom mene až 75,1 % respondentov uviedlo tvar, v ktorom sa neuplatňuje zákon o rytmickej krátene (*sídiel*), pričom tvar *sídel* uviedlo len 23,9 % opýtaných. Chýbajúce jedno percento tvoria v dotazníku uvedené chybné tvary tohto podstatného mena (*sídl, sídlisk, sídlov*).

Pri spracovávaní štatistických údajov týkajúcich sa veku sme zistili, že všetky vekové kategórie preferovali tvar *sídiel*. Ukázalo sa, že viac ako 3/4 respondentov vo veku od 31 do 99 rokov v dotazníku uviedlo tvar s diftongom *ie*. Najvýraznejšia tendencia použiť tvar s vkladným diftongom *ie* sa prejavila pri vekovej kategórii od 46 do 60 rokov, v ktorej až 86 % uviedlo tvar *sídiel*. V prvej vekovej kategórii (do 19 rokov) sa objavilo pri substantíve *sídlo* 67,9 %, v druhej kategórii (20 – 30 rokov) to bolo 71,2 %.

Z týchto výsledkov vyplýva, že tvar *sídel* bol viac preferovaný prvými dvomi vekovými kategóriami, teda opýtanými, ktorých sociálny status je vo väčšine prípadov ovplyvnený ich prebiehajúcim školským vzdelávaním na základných, stredných a vysokých školách: 31,3 % v kategórii do 19 rokov a 27,3 % v kategórii 20 – 30 rokov.³

Regionálne rozvrstvenie ukázalo, že smerom zo západu na východ sa znižuje percento tých používateľov, ktorí zadali tvar *sídiel* – 83,3 % (Z), 77,4 % (S), 66,2 % (V), tomu zodpovedá aj zvyšujúci sa percentuálny počet opýtaných, ktorí uviedli tvar *sídel* – 15,6 % – 22,7 % – 32,4 % (opäť v smere zo západu na východ).

---

vkladného diftongu (nad 86 %), čo sa nezhoduje s pripúšťaným dvojtvarom v KSSJ a PSP. Preto je na mieste otázka prístupu k tvorbe kodifikačných príručiek a aj samotného postupu pri výbere relevantných koncoviek.

² Spomínaný sociolingvistický výskum bol realizovaný Mgr. Luciou Ološtiakovou v roku 2006 na vzorke 1001 respondentov. Dotazník bol rozposlaný do všetkých troch regiónov Slovenska, pričom sa prostredníctvom neho sledoval široký diapazón demografických údajov, ktoré určite stoja za pozornosť a za spracovanie.

³ Vo vekovej kategórii 20- až 30-ročných dosahoval počet študentov až 52 %.

Čísel/čísiel

Na podstatnom mene *číslo* (tvare Gpl) sa dá na základe výsledkov získaných zo sociolingvistického výskumu demonštrovať situácia, v ktorej respondenti hodnotia tvary tohto substantíva, jeden s vkladným vokálom *e* a druhý s vkladným diftongom *ie*, ako rovnocenné. Takúto interpretáciu môžeme podložiť proporcionálne rozdeleným percentuálnym pomerom medzi tvarom *čísel* (50,5 %) a *čísiel* (49 %).

Tvar *čísel* bol preferovanejší respondentmi do 30 rokov, čo opäť môže svedčiť o stále trvajúcim vplyve školskej edukácie, riadiacej sa v oblasti slovenského jazyka kodifikáciou. 59 % respondentov z prvej vekovej kategórie (do 19 rokov) uviedlo tvar *čísel* a rovnaký tvar uviedlo 54,8 % opýtaných aj v kategórii od 20 do 30 rokov.

Zvyšné vekové kategórie uprednostnili tvar *čísiel*, pričom percento ľudí, ktorí v dotazníku uviedli tento tvar, sa v kategórii do 45 rokov a nad 60 rokov pohybovalo v priemere okolo 53,4 %.⁴ Výraznejšie sa tendencia uplatniť tvar s vkladnou dvojhláskou *ie* prejavila len pri kategórii od 46 do 60 rokov, kde bolo percento vyššie – 61,1 %.

Na strednom Slovensku sa respondenti pri využívaní toho-ktorého tvaru rozdelili pomerom 1 : 1, pričom pomer sa zhoduje s celkovým percentuálnym vyčíslením (pozri vyššie). Hoci sú percentá pri tvaroch *čísel* a *čísiel* zrkadlovo vymenené: 49,4 % (*čísel*) a 50,6 % (*čísiel*), predsa len to nasvedčuje, že zo strany Stredoslovákov sú dané tvary považované za rovnocenné. Kým výsledky zo stredného Slovenska oscilovali okolo 50 %, tak respondenti zo zostávajúcich dvoch regiónov boli síce „rozhodnejší“, ale vo vzájomnom porovnaní nehomogénni. V západoslovenskom regióne sa častejšie objavoval tvar *čísiel* (61 %), na východe Slovenska bol zas viac využívaný tvar *čísel* (62,5 %).

Písem/písiem

Pri neutre *písmo* sa opäť potvrdili sklony respondentov vo väčšej miere využiť tvar s vkladnou dvojhláskou *ie*. Z celkového počtu 1001 opýtaných až 67,8 % z nich uviedlo tvar *písiem*, kým tvar *písem* bol v dotazníku použitý len 28,8 % prípadov. Za zmienku stojí aj to, že 2,5 % opýtaných neskloňovalo substantívum *písmo*, ale podstatné meno *písmeno*.

Z výsledkov vyplýva, že taktiež všetky vekové kategórie uprednostňovali tvar *písiem*. Respondenti prvej (do 19 rokov) a tretej (31 – 45 rokov) vekovej skupiny sa v percentuálnom vyčíslení dostali presne na hranicu 70 % (rozdiel medzi nimi bol 0,1 %). 62-percentná hranica bola prekročená pri vekovej kategórii 20- až 30-ročných a pri opýtaných nad 60 rokov.⁵ Najväčší percentuálny podiel v prospech tvaru nerešpektujúceho zákon o rytmickom krátení sa vyskytol vo vekovej kategórii 46 – 60 rokov, kde respondenti uviedli tvar *sídiel* až v 75,8 % prípadov.

Demografický údaj týkajúci sa regiónov opäť potvrdil tendenciu respondentov využívať tvar s vkladnou dvojhláskou *ie* (*sídiel*), na východe Slovenska uprednostnilo tento tvar 61,5 % opýtaných, v stredoslovenskom regióne 70,5 % a na západnom Slovensku takýto tvar použilo 74,1 % opýtaných.

⁴ Vo vekovej kategórii od 31 do 45 rokov to bolo 54 % a v kategórii nad 60 rokov zas 52,8 %.

⁵ Kategória 20- až 30-ročných respondentov – 62,4 % a respondenti nad 60 rokov – 61,1 %.

Krídél/krídiel

Pri substantíve *krídlo* nastala podobná situácia ako pri spomínanom podstatnom mene *číslo*, avšak len v rámci jediného aspektu, a to aspektu preferovania respondentmi takého tvaru, v ktorom sa v Gpl uplatňuje rytmické krátenie (ide o tvar *krídel*). Tu je však rozdiel medzi tvarmi (povolenými kodifikačnými príručkami) viac prehĺbený, čo je viditeľné na percentách priradených k jednotlivým tvarom daného neutra. Z celkového počtu opýtaných 62,5 % uviedlo tvar *krídel* a 37,4 % tvar *krídiel*.

Kým v prípade substantíva *číslo* sa o preferencii tvaru *čísel* dalo hovoriť len pri respondentoch do 30 rokov, tak v prípade podstatného mena *krídlo* sa hranica posúva o jednu vekovú kategóriu vyššie, teda až k 45. roku. Prvé dve vekové skupiny v dotazníku, ktoré častejšie v dotazníku využívali tvar *krídel*, sa výraznejšie dostali nad hranicu 60 % (respondentov do 19 rokov bolo 63,6 % a opýtaných vo vekovom rozmedzí 20 až 30 rokov bolo 68,5 %). Opýtaných do 45 rokov, ktorí uviedli tvar s vkladnou samohláskou *e*, bolo 61,5 %. Posledné vekové kategórie, zahŕňajúce respondentov v poslednej fáze produktivity a v postproduktívnom období, sa vyznačovali pomerne jednotným prístupom k využívaniu daných tvarov. Ukázalo sa, že títo respondenti považujú tvary *krídel/krídiel* za rovnocenné. Percentuálny podiel jednotlivých tvarov je približne 51,5 % k 48 %. Tu však treba podotknúť, že opýtaní, nachádzajúci sa v predposlednom vekovom rozmedzí, preferovali o niečo viac tvar *krídel* a veková kategória nad 60 rokov zasa uprednostňovala tvar *krídiel*.

Tvar Gpl *krídel* bol respondentmi najviac uprednostňovaný na východe Slovenska a v dotazníkovom prieskume ho uviedlo až 74,8 % opýtaných (čo je najviac spomedzi všetkých regiónov). Podobne postupovali aj Stredoslováci a v 60,8 % prípadoch si zvolili tvar s vkladnou dvojháskou *ie*. Na západnom Slovensku sa však výraznejšie rozdiely medzi používaním skúmaných tvarov neobjavili: 50,6 % respondentov uviedlo tvar *krídel* a 49,1 % tvar *krídiel*. Možno teda konštatovať, že preferencia tvaru *krídiel* postupne klesá smerom z východu na západ.

Pásem/pásiem

Pri tomto substantíve sa (opäť) výrazne prejavili tendencie opýtaných využívať vkladný diftong *ie*, teda narúšať rytmický zákon. Z celkového počtu respondentov si až 82,5 % vybralo tvar *pásiem*. Tvar *pásem* použilo len 16,1 % opýtaných.⁶

Respondenti všetkých vekových kategórií sa opäť zhodli v tom, že v dotazníku uprednostnili tvar *pásiem*. Čo sa javí ako zaujímavé, je fakt, že daný tvar použili respondenti zo všetkých vymedzených vekových kategórií až v 3/4 prípadov.⁷ Dve vekové skupiny sa dostali až nad hranicu 80 %, a to respondenti vo vekovej kategórii od 20 do 30 rokov (82,4 %) a respondenti od 31 do 45 rokov (85,1 %). Najvýraznejšie sa táto tendencia prejavila pri kategórii od 46 do 60 rokov, v ktorej až 90,4 % respondentov uviedlo tvar *pásiem*.

Regióny západného, stredného a východného Slovenska (resp. respondenti z týchto regiónov) taktiež preferovali tvar *pásiem*. Až 90,2 % Západoslovákov uviedlo v dotaz-

⁶ Zvyšné 1,4 % tvorili nekorektné tvary tohto substantíva (*pásmach*, *pásmov*, *pásmí*...).

⁷ Najbližšie sa k tejto hranici dostali respondenti nad 60 rokov (75 %) a skupina najmladších respondentov (do 19 rokov) – 78,9 %.

níku tento tvar, tvar *pásiem* uviedlo 75, 2 % respondentov z východného Slovenska a necelých 87 % opýtaných zo stredného Slovenska.⁸

Pláten/plátien

Podstatné meno *plátno* sa ukázalo ako jeden z tých prípadov, pri ktorom je viditeľný veľký percentuálny rozdiel medzi tvarmi s *-e-* a *ie-*. Až 86,4 % zo všetkých opýtaných v dotazníku uviedlo tvar *plátien* a len 12,3 % z nich tvar *pláten* (to je ešte väčší rozdiel ako pri spomínanom substantíve *pásmo*).

Aj tu sa zopakovala podobná situácia ako pri predchádzajúcom podstatnom mene *pásmo*. Všetky vekové skupiny uprednostnili tvar s vkladným diftongom *ie*, ale pri substantíve *plátno* sa percentá pohybovali v rozmedzí až od 83 % do 90 %. V tomto rozmedzí sa nachádzali respondenti do 19 rokov, ktorí tvar *plátien* využili v 85,4 % prípadov a respondenti od 20 do 30 rokov, kde bolo percento využitia daného tvaru o niečo vyššie (87,3 %). Hranicu 80 % o 0,4 % prekročili respondenti vo veku od 46 – 60 rokov a opýtaní nad 60 rokov (84,3 %). Spomínaných 90 % sa objavilo v kategórii 31- až 45-ročných.

Teda preferovanie tvaru *plátien* všetkými respondentmi sa odrazilo aj v kategórii regióny. Aj tu bol výrazne vyšší počet tých, ktorí v dotazníku uplatnili tento tvar, pričom však smerom zo západu na východ percento použitia tvaru *plátien* klesalo. Uprednostňovanie tvaru *plátien* sa na západnom Slovensku zastavila presne na hranici 90 %. Tento tvar uviedlo 84,5 % opýtaných z východu Slovenska a necelých 87 % zo stredného Slovenska.

Vláken/vlákien

Z možnosti tvarov v Gpl *vláken/vlákien* si až 840 respondentov (z celkového počtu 1001 opýtaných) zvolilo tvar *vlákien*, čo predstavuje 83,9 %. Zvyšných 16,1 % respondentov uprednostnilo tvar *vláken*.

Aj v tomto prípade si respondenti všetkých vekových kategórií udržali štandard a smerovanie predchádzajúcich podstatných mien (*pásmo*, *plátno*), a teda v rámci dotazníkového prieskumu preferovali tvar s vkladnou dvojhláskou *ie*. Všetky vekové skupiny sa pohybovali nad hranicou 80 %, počnúc respondentmi do 19 rokov, ktorí túto hranicu prekročili o 0,1 %, až po skupinu respondentov od 46 do 60 rokov, kde preferencia tohto tvaru dosiahla svoj vrchol (87,9 %)⁹, a potom pri poslednej vekovej kategórii (nad 60 rokov) kleslo uprednostňovanie tohto tvaru (*vlákien*) na úroveň 84,3 %.

Pri substantíve *vlákno* sa aj prostredníctvom skúmania regionálneho aspektu ukázalo, že región nie je príliš veľkým faktorom ovplyvňujúcim výber daného tvaru, čo je možné odvodiť aj z toho, že nielen celkový pomer medzi jednotlivými tvarmi, ale aj vekové rozvrstvenie vykázalo výraznú preferenciu tvaru *vlákien*. Preto na výsledkoch sociolingvistického výskumu môžeme konštatovať, že dva regióny sa v percentuálnom vyčíslení dostali nad hranicu 85 %: región stredného Slovenska (88,1 %)

---

⁸ Na základe výsledkov získaných zo štatistického skúmania stanovených demografických parametrov (vek, regióny) a aj pri prepočítavaní percent vzhľadom na celkový počet 1001 respondentov sa potvrdilo, že stav v kodifikačných príručkách nie v dostatočnej miere vyhovuje reálnemu jazykovému úzu.

⁹ Veková kategória 20- až 30-ročných – 83,3 % a respondenti do 45 rokov opäť – 86,3 %.

a západoslovenský región (86,1 %). Počet respondentov z východného Slovenska, ktorí zadali v dotazníku tvar *vlákien*, bol percentuálne síce o niekoľko percent nižší (79,9 %), ale taktiež dovedčuje častejšie využívanie tvaru s vkladným *ie*.

Kúzel/kúziel

Posledným substantívom, ktoré sme podrobili skúmaniu, bolo neutrum *kúzlo*. Pri tomto podstatnom mene bol percentuálny rozdiel medzi respondentmi, ktorí použili tvar *kúzel* a tvar *kúziel*, opäť vysoký. Bolo to až 84,5 % k 13 % v neprospech tvaru s vkladným vokálom *e*.¹⁰

Tvar *kúziel* bol viditeľne preferovaný všetkými vekovými skupinami. Opýtaných do 19 rokov, ktorí uviedli tento tvar, tvorilo 84,1 %. Pri štatistickom prepočítavaní údajov sa opäť ukázalo, že 85 % respondentov vo vekovom rozmedzí od 30 do 60 rokov sa pri uplatňovaní konkrétneho tvaru *kúziel* zhodlo, pričom rozdiely medzi vyhranenými vekovými skupinami boli minimálne (pohybovali sa v rozmedzí od 0,1 až po 0,4 %). Jediná skupina opýtaných, ktorí sa nedostali k hranici 80 %, boli respondenti nad 60 rokov (77,8 %).

Aj všetky regióny Slovenska ukázali, že používatelia jazyka uprednostňujú tvar s vkladným diftongom *ie* (*kúziel*). Vyše 3/4 Západoslovákov (88,6 %) v dotazníku uviedlo tvar *kúziel*, potom za nimi nasledovali respondenti z východu Slovenska s 83,6 % a napokon opýtaní zo stredoslovenského regiónu, kde to percento bolo nižšie o 0,6 % (oproti Východoslovákovi).

Na základe parciálnych výsledkov výskumu z oblasti neutier podvzoru *miesto* sa ukazuje, že používatelia jazyka čoraz viac inklinujú k využívaniu vkladného diftongu *ie* na úkor *e* (je to tak pri šiestich podstatných menách stredného rodu z ôsmich sledovaných). Množinu podstatných mien, v ktorých sa preferenčne používa vkladný vokál *e*, tvorili len substantíva *číslo* a *kúzlo*.

Tendencia porušovať rytmické krátenie sa najviac prejavila pri substantíve *plátno*, kde z celkového počtu respondentov až 86,4 % v dotazníku použilo tvar *plátien*. Nad hranicu 80 % sa dostali aj neutrá *kúzlo* (84,5 %), *vlákno* (83,9 %), *pásmo* (82,5 %).

Aj pri ďalších podstatných menách sa objavil vyšší percentuálny počet opýtaných, ktorí preferovali tvary s vkladným diftongom *ie*: pri substantíve *sídlo* až 3/4 respondentov (75,1 %) uviedlo práve takýto tvar (*sídiel*), podobný prípad je aj neutrum *písmo*, ale tu je percentuálny počet nižší – 67,8 % respondentov.

Pri spomínanej skupine podstatných mien stredného rodu sa vyskytol prípad, kde je pomer medzi tvarom so samohláskou *e* a tvarom porušujúcim zákon o rytmickom krátení približne rovnaký, a to pri neutre *číslo*: pomer 50,5 % : 49 %, avšak v prospech tvaru Gpl *čísel*. Jediným príkladom, pri ktorom sa objavila výraznejšia preferencia tvaru s vkladným vokálom *e*, bolo substantívum *krídlo*, pri ňom len 37,4 % respondentov uviedlo tvar *krídiel*.

Ukázalo sa, že regióny západného a stredného Slovenska uprednostňovali tvary s vkladnou dvojhláskou *ie*, ale opäť jedinou výnimku tvorilo podstatné meno *krídlo*, pri ktorom bol preferovanejší tvar *krídel*. Podobný prípad sa týka aj podstatného mena

---

¹⁰ Toto podstatné meno robilo respondentom problém pri určovaní správneho tvaru, pretože až 2,5 % z nich uviedlo nesprávny tvar (*kúzlov*, *kúzlá*, *kúzlo*)

číslo, avšak tu tvar, v ktorom sa uplatňuje zákon o rytmickom krátení, uprednostnili len respondenti z východu Slovenska.

Prechod zo západu na východ spôsobil to, že sa postupne znižovalo uprednostňovanie jednotlivých tvarov s dvojhĺaskou *ie*, hoci medzi jednotlivými regiónmi v rámci daného substantíva boli viac alebo menej výrazné rozdiely. Vo výskume sa prejavili aj dve odchýlky od spomínanej tendencie, a to pri podstatnom mene *vlákno*, kde vrcholom bolo stredné Slovensko a nasledovali Západo- a Východoslováci, a pri substantíve *kúzlo*, pri ktorom bol najvyšší počet opýtaných preferujúcich tento tvar zo západného Slovenska, potom nasledovali respondenti z východu Slovenska a nakoniec Stredoslováci.

Realizovaný výskum obsahuje viaceré ďalšie sociolingvistické parametre, ktoré môžu danú tendenciu potvrdiť alebo vyvrátiť. Ak sa aj pri ďalších ukazovateľoch potvrdí uprednostňovanie vkladného diftongu *ie* (hoci už teraz spracované údaje vo väčšine prípadov vykazujú odchýlky od stavu v kodifikačných príručkách), bolo by namieste uvažovať o zmene doteraz platnej kodifikácie.

Literatúra:

GIANITSOVÁ-OLOŠTIAKOVÁ, Lucia: Postoje používateľov jazyka k morfológickej variantnosti v slovenčine (úvodné poznámky k dotazníkovému prieskumu). In: *Varia*. XVIII. Zborník príspevkov z XVIII. kolokvia mladých jazykovedcov. Prešov – Kokošovce-Sigord 3. – 5. decembra 2008. Eds. M. Ološtiak – M. Ivanová – L. Gianitsová-Ološtiaková. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2009, s. 179 – 196.

Krátky slovník slovenského jazyka. Red. J. Kačala – M. Pisárčiková – M. Považaj. 4. vyd. Bratislava: Veda 2003. 985 s.

Morfológia slovenského jazyka. Red. J. Ružička. Bratislava: Vydavateľstvo SAV 1966. 896 s.

Pravidlá slovenského pravopisu. Red. M. Považaj. 3. vyd. Bratislava: Veda 2000. 590 s.

OLOŠTIAK, Martin – GIANITSOVÁ-OLOŠTIAKOVÁ, Lucia: Deklinácia prezatých substantív v slovenčine. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity 2007. 152 s.

SOKOLOVÁ, Miloslava: Nový deklinačný systém slovenských substantív. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2007. 345 s.